

DOĞRULAMA REHBERİ

Türk Loydu; sera gazı emisyonlarının doğrulanması konusunda faaliyet gösteren akredite bir doğrulayıcı kuruluştur. Doğrulama sürecine yönelik süreç aşağıdadır:

- Sözleşme Öncesi Süreç

Türk Loydu; doğrulama görevini kabul etmeden önce, işletme ve tesis hakkında gerekli bilgileri (onaylı ve güncel izleme planı vs.) toplar. Mevcut müşterilere ise, doğrulama kayıtlarında yer alan onaylı izleme planı ve diğer doğrulama dosyalarının yanı sıra son doğrulamadan itibaren işletmenin faaliyet kapsamı, kapasite raporu, kaynak akışları ve tesis kategorisinde bir değişiklik olup olmadığını sorar, değerlendirir ve doğrulamayı üstlenip üstlenemeyeceğine karar verir.

MEDAS tarafından TL'ye atanan ve/veya MEDAS dışında anlaşma yapılan işletmeler ile yapılacak sözleşme, doğrulaması yapılacak Sera Gaz raporunun raporlama yılının 15 Ekim tarihine kadar yapılmak zorundadır.

Tarafsızlık ve bağımsızlık ilkelerine aykırı durumların olduğu bir işletme/tesis ile sözleşme imzalanamaz.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından onaylı izleme planı olmayan tesislerle Tebliğ kapsamında doğrulama sözleşmesi imzalanamaz.

Bununla birlikte; 4734 sayılı Kanuna tabi işletmeler/tesisler açısından doğrulama hizmetinin alınması iş ve işlemleri MEDAS sistemi kapsamı dışındadır.

- Sözleşme Sonrası Süreç

Sözleşme sonrası süreç; Türk Loydu doğrulama ekibinin oluşturulması ve işletmeden gerekli bilgi/belgelerin alınması ile başlamaktadır.

- Stratejik Analiz

Firmadan temin edilen belgeler stratejik analizin temelini oluşturmaktadır. Doğrulamanın başlangıcında, doğrulama sürecinde yürüteceği faaliyetlerin özelliği, ölçeği ve karmaşıklığını belirlemek üzere tesis ile ilgili tüm faaliyetler hakkında stratejik analiz yapılmaktadır. Daha önceki yıllara yönelik doğrulama faaliyeti gerçekleştirdiyse o yıllara ait doğrulama raporları ve kayıtları da tesisten talep edilmektedir.

- Saha Doğrulaması

Türk Loydu; saha ziyaret Saha denetimi yaparak izleme planı ve/veya emisyon raporunda sunulan prosedür, veri akışı vs. verilerinde değişiklik olup olmadığını, hangi ve tür dokümanite verinin mevcut olduğunu, kontrol faaliyetlerinin verimliliğini vs. kontrolleri yapmaktadır.

Ayrıca doğrulayıcı analitik prosedürlerden oluşan ayrıntılı veri kontrolü, veri doğrulama ve uygulanan izleme metodolojisinin değerlendirmesi aşamalarını da yürütmektedir. İzleme planı ve/veya sera gazı prosedürlerinin uygulanmasının kontrolü ve ayrıntılı veri kontrolü birbiri ile bağlantılı süreçler olup ayrı ayrı değerlendirilmez. Buna ilave olarak; daha önceki yıllara ait doğrulama raporunda bahsi geçen uygunsuzlukların hala devam edip etmediği sorgulanmaktadır.

Proses analizinde ayrıca analiz gerektiren hesaplama faktörlerinin belirlenmesi için ilgili mevzuat uyarınca hazırlanmış ve Bakanlıkça onaylanmış örnekleme planının gereği gibi uygulanıp uygulanmadığı kontrol edilmektedir. Analizlerin gerçekleştirileceği laboratuvarlar; TS EN ISO/IEC 17025 kapsamında akredite olmuş ise sadece laboratuvara ait akreditasyonun ilgili tarihlerde geçerliliği kontrol edilmektedir. Yönetmelik çerçevesinde kullanılan akredite olmayan laboratuvarların; analiz, yöntem ve metodlarının kalite yönetim sistemi doğrultusunda olup olmadığı da END 398 Test Laboratuvarı Kontrol Formu ile doğrulayıcı tarafından kontrol edilmektedir.

Hesaplama faktörlerinin analizi için çevrimiçi gaz kromatografinin veya analizörünün kullanılması durumunda ise, ilgili cihazlara ait düzenli doğrulama ölçümlerinin ve kalibrasyon hizmetlerinin sağlandığı doğrulayıcı tarafından kontrol edilmektedir.

- Hatalı Bildirim veya Uygunsuzlukların Önemliliğinin Değerlendirilmesi

Doğrulama esnasında belirlenen hatalı bildirim, uygunsuzluk veya mevzuata aykırı durumlar işletme tarafından giderilmelidir. Doğrulama raporu sonuçlanmadan önce düzeltilmemiş bulgular kalmış ise, bu durumların raporlanan toplam emisyon verisine etkisi doğrulayıcı tarafından değerlendirilmektedir. Doğrulama görüşü oluşturulurken; önemli ve/veya düzeltilebilir nitelikte hatalı bildirimler içeren sera gazı emisyon raporları doğrulanmaz. Doğrulayıcı, doğrulama kararını alırken tabi olduğu önemlilik seviyesi hatalı bildirimlerin ihmal edilebileceği anlamına gelmemektedir.

DOĞRULAMA REHBERİ

- İyileştirme için Tavsiyeler

- ✓ Risk değerlendirmesi,
- ✓ Veri akış faaliyetleri ve kontrol faaliyetlerinin geliştirilmesi, dokümantasyonu, uygulanması ve sürdürülmesi, kontrol sisteminin değerlendirilmesi,
- ✓ Veri akış faaliyetleri ve kontrol faaliyetlerine ilişkin prosedürlerin ve mevzuat uyarınca işletmenin oluşturması gereken diğer prosedürlerin geliştirilmesi, dokümantasyonu, uygulanması ve sürdürülmesi,
- ✓ Daha yüksek kademelere ulaşılması, risklerin azaltılması, izleme ve raporlama verimin artırılmasıyla ilgili olanlar dahil olmak üzere emisyonların izlenmesi ve raporlanması,
- ✓ 2024 yılı ürün doğrulamasında ilk yıl olması sebebiyle; ürün miktarlarının kademesiz olarak doğrulanması söz konusudur. Takip eden yıllarda kademe yaklaşımının söz konusu olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Ürün faaliyet seviyesinin izlenmesi, raporlanması ve doğrulanması için ölçüm cihazlarının belirlenmesi, kalite güvencelerinin sağlanması, belirsizlik analizi, kademe yaklaşımına ilişkin hazırlıkların yapılması, yöntem belirlenmesi, veri akışı ve prosedürlerin hazırlanması hususlarına ilişkin işletmenin performansında iyileştirme yapılabilecek alanlar tespit ettiğinde, bu hususlar ile ilgili iyileştirme tavsiyelerini doğrulama raporunda belirtmektedir.

Daha önceki yıllara ait doğrulama raporunda bahsi geçen iyileştirmeler gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği de ayrıca sorgulanmaktadır.

- Bağımsız Gözden Geçirme

Doğrulama raporunun sonlandırılmasından önce, doğrulayıcının doğrulama sürecinde oluşturduğu tüm dokümantasyon ve taslak doğrulama raporu bağımsız bir son kontrolden geçirilmektedir.

Bağımsız gözden geçirme çalışmaları, bağımsız ve ilgili kapsamdan atanmış bir baş doğrulayıcı tarafından yapılmaktadır.

- Doğrulama Raporu

Bağımsız gözden geçirme sürecinin de tamamlanmasıyla birlikte, sürecin son adımı olarak doğrulama raporu nihai hale gelmiş olur. Doğrulama esnasında elde edilen bulguların değerlendirilmesinin ve sonuçlandırılmasının ardından doğrulayıcı, online (<https://ecbs.cevre.gov.tr>) sistemde Doğrulama Raporunu doldurulmaktadır. Türk Loydu adına sorumlu müdür tarafından elektronik olarak imzalanıp, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına iletilmek üzere doğrulama raporu online portal üzerinden tesise iletilmektedir. Tesis ise; doğrulanmış emisyon raporunu online sistem üzerinden Bakanlık'a ileterek yükümlülüğü yerine getirmektedir.

DOĞRULAMA REHBERİ

- İade Edilen Doğrulanmış Emisyon Raporları

Doğrulama raporu Bakanlığa ya da ilgili kurumlara iletilmek üzere işletmeye sunulduktan sonra; sera gazı emisyon raporunun önemli hatalı bildirimler içerdiğinin veya doğrulama sürecinin doğrulayıcı kuruluş tarafından makul güven seviyesinde bir doğrulama görüşü oluşturmaya engel olacak şekilde Tebliğ hükümlerine aykırı yürütüldüğünün aşağıda belirtilen değerlendirmeler sonucunda tespit edilmesi durumunda, hatanın etkisi ve yaygınlığına bağlı olarak doğrulama sürecinde yer almamış başka bir doğrulama ekibi oluşturularak doğrulama tekrarlanmakta ve raporlanmaktadır;

- Rapor sonrası işletmeden daha önce değerlendirilenlerden farklı verilerin iletilmesi,
- İç denetimlerde denetçiler veya bir sonraki doğrulama döneminde doğrulama ekibi tarafından hatalı doğrulama yapıldığına dair bulguya ulaşılması,
- Tebliğ maddesinin işletilmesi konusunda yorum farkı olması ve Bakanlığın işletme lehine uygulama yapılmasını talep etmesi.

- Doğrulanamayan Emisyon Raporları

Doğrulama süreci Doğrulama Tebliği hükümlerine uygun şekilde yürütülmüş ancak işletme tarafından hazırlanan sera gazı emisyon raporunun doğrulayıcı tarafından makul güven seviyesinde bir doğrulama görüşü oluşturmaya engel olacak şekilde önemli ve/veya düzeltilebilir nitelikte hatalı bildirimler içermesi durumunda, sera gazı emisyon raporu doğrulanamaz; böyle bir durumda doğrulayıcı; doğrulama raporunda ihtiyatlı bir tahmini emisyon değeri belirleyerek, duruma dair sebepleri doğrulama raporunda açıklanmaktadır.

- Kapatılmış, Kapatılacak veya Faaliyetlerini Durdurmuş Tesislerin Doğrulama Süreci

Doğrulama Tebliği'nin yayım tarihinden önce bir işletmenin kapatılmış olması durumunda; doğrulayıcı, makul güven seviyesinde ilgili sera gazı emisyon raporunun önemli ve/veya düzeltilebilir nitelikte hatalar içermediğine dair görüş oluşturamıyor ise doğrulama raporunda ihtiyatlı bir tahmini emisyon değeri belirleyerek, sera gazı emisyon raporunun doğrulanamamasına dair sebepleri açıklamaktadır.

Doğrulama Tebliği'nin yayım tarihinden sonra bir işletmenin kapatılacak olması durumunda; doğrulayıcı, işletmenin faaliyetlerinin sona ermesinden önce doğrulama faaliyetlerini planlamakla ve işletme kapatılmadan önce saha ziyaretlerini gerçekleştirmekle yükümlüdür.

İşletmenin faaliyet konusunu değiştirmesi durumunda yeni faaliyet konusunu gösterir Ticaret Sicil Gazetesi ya da Sanayi Sicil Belgesi örneğini ve tesisin mevzuata tabi faaliyetlerden herhangi birini gerçekleştirmesi halinde yükümlülüklerini yerine getireceğine dair taahhünameyi Bakanlığa sunması gerekmektedir.

Bu iki durum dışında işletmenin faaliyetlerini her ne sebeple olursa olsun durdurmuş olduğuna bakılmaksızın, doğrulama faaliyetleri onaylı izleme planı ve doğrulama tebliği hükümleri doğrultusunda gerçekleştirilmektedir.

- Doğrulama Ekibi

Türk Loydu Doğrulama Ekibi; Baş doğrulayıcı, doğrulayıcı ve teknik uzmandan oluşmaktadır. Doğrulaması gerçekleşecek tesisin büyüklüğüne ve faaliyet kapsamına göre doğrulama ekibi üyeleri ve doğrulama günlerinde değişiklikler oluşabilmektedir. Türk Loydu, TS EN ISO 14065 standardına göre Türk Akreditasyon Kurumu'ndan (TÜRKAK) akredite olarak doğrulama çalışmalarını yürütmektedir.

Kısaltmalar

TL: Türk Loydu

İR Tebliği: Sera Gazı Emisyonlarının İzlenmesi ve Raporlanması Hakkında Tebliğ

Ayrıntılı Bilgi İçin;

0216 581 37 00 no.lu telefondan iletişime geçebilirsiniz.

DOĞRULAMA REHBERİ

EK-1 İşletme Tarafından Sağlanacak Bilgi ve Belgeler

No	Gerekli Dokümanlar	Kanıt
1	İzleme planının onaylı en güncel sürümü, varsa Bakanlıkça onaylı diğer sürümler ve Bakanlık onayının alındığına dair kanıt belgeler	
2	İşletmenin veri akış faaliyetlerinin tanımı,	
3	İşletmenin, İR Tebliği'nde belirtilen risk değerlendirmesi ve toplam kontrol sistemine ilişkin hususlar	
4	Veri akış faaliyetleri ve kontrol faaliyetlerine ilişkin prosedürler de dahil olmak üzere, izleme planında yer alan prosedürler,	
5	Tesisin sera gazı emisyon raporu (varsa)	
6	İzleme ve Raporlama Tebliği uyarınca hazırlanmış ve Bakanlık tarafından onaylanmış örnekleme planı (varsa)	
7	Raporlama dönemi sırasında izleme planında değişiklikler yapılmışsa, İR Tebliği uyarınca tüm bu değişikliklere ilişkin kayıtlar, ilgili konu hakkında Bakanlıkla yapılan yazışmalar vs.	
8	İR Tebliğinin 59 uncu maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca hazırlanan rapor	
9	İzleme ve raporlama için kullanılan veri tabanları ve veri kaynakları hakkında bilgi	
10	Önceki Yıllarda Yapılan Doğrulamaya İlişkin Kayıtlar (varsa)	
11	Diğer bilgi ve belgeler	